

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

природничих наук і туризму

В. Г. Омельченко

2021 року

Теорія і практика формування екологічної освіти.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Бакалаврський рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань
(шифр і назва)

Природничі науки

спеціальність
(шифр і назва)

101 Екологія

спеціалізація

(назва)

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ 2021

Робоча програма дисципліни «Теорія і практика формування екологічної освіти» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття бакалавра за спеціальністю «101» «Екологія»

Розробник:

к. і. н. доцент

Г. Б. Бзунько

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних наук.

Протокол від 31 серпня 2021 року № 1.

Завідувач кафедри суспільних наук

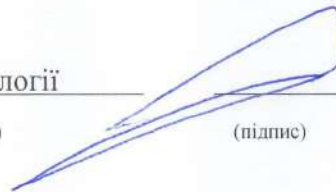

В.Ю. Кравченко.

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри _____ екології

(назва кафедри)

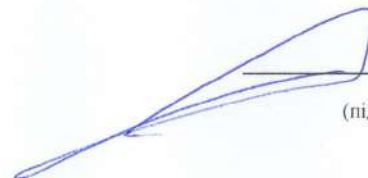

(підпис)

Я. О. Адаменко

(прізвище та ініціали)

Гарант ОПП

(підпис)

Я. О. Адаменко

(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Теорія і практика формування екологічної освіти» згідно з чином РНП, розподіл за семестрами і видами навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 3		Семестр	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год.	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год., у т.ч..	30	10	30	10		
Лекційні заняття	18	6	18	6		
Семінарські заняття	12	4	12	4		
Самостійна робота, год., у т.ч.	60	80	60	80		
Опрацювання матеріалу, виконаного на лекціях	8	6	8	6		
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	8	42	8	42		
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	8	4	8	4		
Підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-		
Підготовка до екзамену	30	30	30	30		
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен	Екзамен	Екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета дисципліни: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 01. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

ФК 02. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

ФК 11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.

ПРН 03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПРН 13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПРН 14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

ПРН 15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПРН 17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПРН 19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти.

ПРН 25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

3. Програма та структура дисципліни

3.1 Тематичний план лекційних занять.

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Теорія і практика формування екологічної освіти» характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем(Т) та їх зміст.	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	Порядковий номер Розділ, підрозділ
М.1	Теорія і практика формування екологічної освіти.	18	18	
ЗМ.1	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	2		
T1.1	Екологічна освіта – сучасна філософська та природоохоронна концепція.			5.c1-10; 7.c7-16 8.c40-51
T 1.2	Стратегічні напрямки та тактичні завдання розвитку сучасної екологічної освіти різних верств населення.			
T 1.3	Розробка проблеми екологічної освіти у педагогічній науці.			
ЗМ 2	Система неперервної екологічної освіти.	2		
T 2.1	Рівні сформованості екологічної освіти			7.c16-25 5.c1-10
T 2.2	Головні принципи екологічної освіти – всеохоплюваність, обов'язковість, ступеневість, природовідповідність, доступність, діагностичність, диференційованість і варіативність.			
T 2.3	Неформальна і формальна екологічна освіта.			
ЗМ 3.	Зміст і структура курсу екології у внз. Методологічні засади методики викладання екології.	2		7.c25-35 5.c 1-6 1-4.
T 3.1	Проблеми сучасної екологічної освіти у вищій школі.			
T 3.2	Основні напрями і принципи реформування екологічної освіти.			

Т 3.3	Реалізація комплексного підходу до вивчення навколишнього середовища з використанням міжпредметних зв'язків. Особливості екологізації змісту природничих предметів.			
ЗМ. 4	ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.	2		
Т 4.1	Мета, зміст та структура екологічної освіти.(моно дисциплінарний, мультидисциплінарний та змішаний підходи до формування освіти).			7.с35-48 8.с 45-53 1-4.
Т. 4.2	Умови ефективності засвоєння знань у процесі формування екологічної освіти.			
Т 4.3	Форми організації навчальної роботи з екології.			
ЗМ 5.	Співвідношення різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності екологічного спрямування (індивідуальної, групової, колективної).	2		
Т 5.1	Активність молоді у навчальній діяльності. Методика формування екологічних понять.			7.с48-60 1-4.
Т 5.2	Впровадження інноваційних методів навчання у навчальний процес для поглиблення екологічних знань молоді.			
ЗМ. 6.	ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.	2		
Т 6.1	Екологічне виховання як розвиток волі, почуття, рис характеру, що проявляються в етичному ставленні до навколишнього середовища.			7.с60-66 1-4.
Т 6.2	Умови формування екологічного мислення, світогляду, свідомості та культури.			
Т 6.3	Елементи екологічної культури: система знань про взаємодію природи й суспільства; ціннісні екологічні орієнтації; система норм і правил ставлення до природи; вміння та навички з її вивчення та охорони.			

ЗМ. 7	НАВЧАЛЬНА РОБОТА З ЕКОЛОГІЇ.	2		
Т 7.1	Мета, завдання та функції виховної роботи з екології.			7.с66-73 1-4.
Т 7.2	Шляхи і напрями навчальної роботи екологічного спрямування.			
Т 7.3	Національний характер змісту екологічного виховання. Можливості етнекології у формуванні активної життєвої позиції молоді. Робота екологічних гуртків, факультативів, проведення консультацій.			
ЗМ. 8	Тенденцій розвитку теорії й практики екологічної освіти на сучасному етапі.	2		
Т 8.1	Підвищення ролі екологічної освіти у розв'язанні сучасних екологічних проблем.			7.с73-83 1-4.
Т 8.2	Посилення ролі міжнародної співпраці в сфері екологічної освіти і виховання.			
Т 8.3	Забезпечення єдності навчання, виховної роботи, суспільно-корисної діяльності молоді щодо збереження навколишнього середовища.			
ЗМ. 9	ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА І ВИХОВАННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА МАЙБУТНЬОГО ДОВКІЛЛЯ.	2		1-4 5.с1-4 8.с45-51
Т 9.1	Екологічна безпека суспільства.			
Т 9.2	Екологічна освіта як базова складова екологічної політики держави.			

Всього: Модуль 1 – змістових модулів – 9.

3.2 Теми семінарських занять

Теми семінарських занять дисципліни «Теорія і практика формування екологічної освіти» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми семінарських занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем семінарських занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	Порядковий номер
М 1	Теорія і практика формування екологічної освіти.	12	4	
ЗМ.1	Мета і завдання екологічної освіти.	2	1	
С. 1.	Державна політика в галузі екологічної освіти. Мета і завдання екологічної освіти. Стратегічні напрямки і тактичні завдання розвитку екологічної освіти. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти. Екологічна освіта як основа екологічної культури. Місце екології в сучасній системі народного господарства, виробництва і науки.			8.с 5 7.с 7-16. 5.с 1-10
ЗМ.2	Теорія і практика екологічної освіти як педагогічна наука і навчальна дисципліна в умовах реформування освіти України	2	1	7.с16-25 5.с1-10 1-4.
С.2	Предмет і завдання теорії і практики екологічної освіти. Методологічні засади методики викладання екології. Проблеми сучасної екологічної освіти у вищому навчальному закладі. Основні напрями і принципи реформування екологічної освіти. Реалізація комплексного підходу до вивчення навколишнього середовища з використанням міжпредметних зв'язків. Особливості екологізації змісту природничих предметів.			
ЗМ. 3	Принципи побудови курсу екології у вищих навчальних закладах.	2		
С. 3.	Мета та завдання курсу екології. Зміст і структура курсу екології у вищій школі. Освітні, виховні, та			7.с25-35 5.с 1-6

	розвиваючи цілі навчання екології. Порівняльний аналіз програм різних навчальних рівнів: рівень стандарту, академічний рівень та профільне навчання в екології Розробка календарно-тематичного плану.			
ЗМ.4	Організації навчально-виховного процесу у ВНЗ під час вивчення екології.	2	2	1-4
С. 4.	Методи навчання екології. Словесні, наглядні та практичні методи навчання. Записи й ілюстрації на дошці. Організація навчання екології з використанням новітніх інформаційних технологій (комп'ютерні програми, Інтернет, мультимедійні технології)			
ЗМ.5	Екологічні проблеми України.	2		
С.5.	Екологічний стан окремих регіонів України. Наслідки екологічних катастроф. Природні екологічні катастрофи. Аварія на Чорнобильській АЕС.			8.с 8-10
ЗМ.6	Національний шлях до еколого-збалансованого розвитку України.	2	1	
С.6.	Програма переходу України до збалансованого розвитку. Нові тенденції цивілізаційного розвитку. Шляхи виживання людства.			8.с10-18.

Всього: модуль – 1. Змістових модулів – 6.

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення.

Шифр	Назви модулів (М), змістових	Обсяг годин	Література.
------	------------------------------	-------------	-------------

и	модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	ДФН	ЗФН	Порядковий номер, розділ , підрозділ.
М 1	Теорія і практика формування екологічної освіти.	60		
ЗМ.1	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	6		
Т 1.1	Визначити поняття «екологічна освіта». Охарактеризувати сучасний розвиток екологічної освіти. Описати проблеми екологічної освіти у педагогічній науці . Розкрити суть системи неперервної екологічної освіти.			5.c1-10; 7.c7-16 8.c40-51
ЗМ. 2	Система неперервної екологічної освіти.	6		
Т 2.1	Визначити рівні сформованості екологічної освіти. Дати характеристику головним принципам екологічної освіти. Відмінність неформальної та формальної екологічної освіти.			7.c16-25 5.c1-10
ЗМ. 3	УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.	7		
Т 3.1	Розкрити мету, зміст та структури екологічної освіти. Пояснити умови ефективності засвоєння знань у процесі формування екологічної освіти. Навести характеристику форм організації навчальної роботи з екології. Визначити проектні технології навчання екології. Описати роль впровадження інноваційних метод. Пояснити співвідношення різноманітних видів навчально-пізнавальної			7.c25-35 5.c 1-6

	діяльності екологічного спрямування.			
ЗМ.4	ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	7		
Т 4.1	Пояснити співвідношення різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності екологічного спрямування. Охарактеризувати методiku формування екологічних понять. Визначити проектні технології навчання екології. Роль впровадження інноваційних методів навчання з екології.			7.с35-48 8.с 45-53
ЗМ. 5	ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.	7		
Т 5.1	Екологічне виховання як розвиток волі, почуття, рис характеру, що проявляються в етичному ставленні до навколишнього середовища. Умови формування екологічного світогляду, мислення та культури.			7.с48-60
ЗМ. 6	Екологічна культура.	7		
Т 6.1	Визначення поняття «екологічна культура». Охарактеризувати елементи екологічної культури. Шляхи на напрямки формування екологічної культури.			7.с60-66 1-4
ЗМ. 7	НАВЧАЛЬНА РОБОТА З ЕКОЛОГІЇ	6		
Т 7.1	«Екологічне виховання». Мету та завдання виховної роботи з екології. Розкрити зміст питання національного характеру екологічного виховання. Охарактеризувати завдання етнекології у формуванні активної життєвої позиції студентів. Характеристика методів			1-4.

	проведення роботи з екології.			
ЗМ. 8	Специфічні особливості екологічної освіти у вищих навчальних закладах	6		
Т 8.1	. Можливості екологічної освіти та виховання студентів. Зв'язок теорії й практики, єдність навчання та продуктивної праці, та їх поглиблення на кожному етапі навчання.			7.с73-83 5.1-10.
ЗМ. 9	Екологічний моніторинг. Система екологічної інформації. Шляхи вирішення екологічних проблем людства	8		
Т 9.1	Основні поняття про методи оцінки екологічного стану компонентів довкілля. Екологічне картування. Поняття про нормативні показники забруднення. Екологічний моніторинг. Соціальна екологія та її проблеми. Проблеми взаємозв'язку суспільства та природи. Екологія людини – біологічні і соціальні аспекти. Роль та завдання екологічної освіти та виховання. Забезпечення безперервності цього процесу. Формування екологічної етики та моралі. Екологічна культура.			3.с 7-11 8.с45-51

4. Навчально-методичне забезпечення дисципліни.

4.1 Основна література.

- 1.Зелінська.Г.О.Екологізація освіти науки та виробництва:метод.вказівки для самост.вивчення дисципліни /Г.О.Зелінська.-Івано-Франківськ: ІФНТУНГ.2021.-23с.
- 2.Зоріна.Н.О.Методика навчання екологічних дисциплін у вищій школі: конспект лекцій/Н.О.Зоріна. .-Івано-Франківськ: ІФНТУНГ.2019.-72с.

3. Зоріна.Н.О.Методика навчання екологічних дисциплін у вищій школі: практикум /Н.О.Зоріна. .-Івано-Франківськ: ІФНТУНГ.2019.-39с.
 4. Зоріна.Н.О.Методика навчання екологічних дисциплін у вищій школі: методичні рекомендації /Н.О.Зоріна. .-Івано-Франківськ: ІФНТУНГ.2019.-16с.
- 4.2 Додаткова література.
5. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002 р. № 33.
 6. Концепція екологічної освіти України // Інформаційний збірник МОН України – 2002. - № 7.
 - 7.Теорія і практика екологічної освіти.Навчальний посібник.П.2019.-85с.
 - 8.Теорія і практика екологічної освіти.Войтович О.П.2018-2019н.р.
 - 9.Екологічний вісник:наук.-попул.екол.журн.-К.:Центр екол.освіти та інформації.-2018-2020.

Інформаційні ресурси:

1. Зведений електронний каталог – e-catalog.mk.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
2. Біологічні та екологічні сайти - Каталог сайтів – goloski.vlt.at.ua 5.
3. Екологія життя – www.eco-live.com.ua/

5. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання і вивчення дисципліни «Історія України та української культури» використовуються такі форми навчання як лекції (вступна, тематична, проблемна, оглядова, відеолекція), семінари(семінар-дискусія, семінар-дослідження), самостійна робота (опрацювання прослуханого лекційного матеріалу , вивчення окремих тем або питань передбачених для самостійного опрацювання, підготовка до семінарських занять, різних форм поточного контролю, написання реферату за заданою проблематикою , підготовка до контрольної роботи.)

При викладанні і вивченні дисципліни «Історія України та української культури» використовуються такі методи навчання як:

- словесні-бесіда, розповідь, пояснення;
- наочні- демонстрація , ілюстрація;
- за рівнем пізнавальної активності-пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад , частково-пошукові, дослідницькі;
- інтерактивні- робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект.

6. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Складання екзамену відбувається після виконання всіх видів робіт та занять згідно робочої програми й індивідуального навчального плану студента. Студенти допускаються до екзамену, якщо вони не мають пропусків занять, успішно засвоїли програмний матеріал змістовних модулів і їх рейтинг з навчальної роботи становить не менше, ніж 35 балів.

У разі пропусків занять студент повинен їх відпрацювати у відведений час на індивідуальній консультації згідно графіку.

У разі інших причин (мобільності, стажування та ін.) студент може навчатись згідно індивідуального плану навчання самостійно, і в узгоджений з викладачем час здає всі види робіт. При цьому план індивідуального навчання узгоджує з викладачем перед початком семестру.

У разі недотримання академічної доброчесності (списування тощо) роботи студента не зараховуються або оцінюються в нуль балів.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводяться за результатами комплексних контролів за шістьма змістовими модулями. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Теорія і практика формування екологічної освіти».

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Засвоєння теоретичних знань ЗМ1	10
Засвоєння теоретичних знань ЗМ2	10
Засвоєння теоретичних знань ЗМ3	10
Засвоєння теоретичних знань+реферат ЗМ4	20
Засвоєння теоретичних знань+реферат ЗМ5	20
Засвоєння теоретичних знань +реферат ЗМ6	20
Підсумкова контрольна робота	10
Усього	100

Іспит з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

8.Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни